

Pécsi Tudományegyetem által indítandó mozgókép alapképzési szak - film- és televíziórendezés szakirány nyilvántartásba vétele

A MAB Testület 2025/3/V/13. sz. határozata

Iktatószám: MAB/68-5/2025

A Testület nem támogatja a mozgókép alapképzési szak - film- és televíziórendezés szakirány indítását a Pécsi Tudományegyetemen.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozatához

A szakot felépítő tudományágak, szakterületek, valamint az ezeket megjelenítő ismeretkörök és tantárgyak a jelzett kredittartományokban vannak. A képzési program formai szempontból megfelel a KKK-nak, szakmai tartalmát tekintve több ponton tartalmi és strukturális újragondolást igényel.

A képzés struktúrája mozaikszerű, több tárgy elaprózott kreditekkel, töltelékjelleggel van jelen, miközben kulcsfontosságú területek nem kapnak elégséges hangsúlyt vagy logikusan felépített modult. Például a Szolfézs és zeneelmélet, illetve a Szervezetirányítási alapismeretek tárgyak relevanciája kérdéses egy film- és televíziórendezés szakirányon. Ugyanakkor a Művészet- és művelődéstörténet vagy a Film- és médiatörténet, műfajok című kétféléves, 4–4 kreditre tartozó kurzusok túlságosan átfogó ismeretanyagot terveznek átadni rövid idő alatt, gyakran több diszciplína összevonásával, így ezek az oktatási cél szempontjából nem hatékonyak.

Ez a struktúra a tanterv egészét jellemzi: az ismeretanyag széttöredezett, számos tantárgy esetében csak szűk betekintést nyújt egy-egy témába, miközben olyan elemek is megjelennek, amelyek a szakirány szempontjából kevésbé relevánsak. Ezek az általános műveltséget szolgáló ismeretek hatékonyabban beépíthetők lennének tematikusan összefogott, ismeretkörök szerint kialakított rendszerbe. Ezzel szemben azok az ismeretek, amelyek az egyetemi szintű szakmai és elméleti ismeretek elsajátítása szempontjából valóban indokoltak, jellemzően túl rövid időkeretben, egy-egy tantárgy keretében, sűrítetten jelennek meg.

A társadalomtudományi és kultúrtörténeti jellegű tantárgyak a jelenlegi formájukban csak korlátozott mértékben közvetítenek olyan alapvető mozgóképes ismereteket, amelyek egy film- és televíziórendezés szakirány számára elengedhetetlenek lennének. A tantervből hiányzik egy átfogó mozgóképtörténeti alapkurzus, továbbá nem szerepelnek a mozgóképes nyelvezet elsajátítását szolgáló bevezető tárgyak sem. Bár bizonyos korszerű tartalmak a képzés későbbi szakaszaiban részben megjelennek, ezek nem helyettesítik a szisztematikusan felépített mozgókép-történeti és mozgókép-elméleti ismereteket. A filmesztétika oktatása szintén csak a későbbi félévekben kap szerepet, és teljes mértékben hiányzik a mozgókép-szociológia szakterülete is, amelynek integrálása indokolt lenne.

A szakmai alapozás így módon nem megfelelően érvényesül a képzési programban, amit különösen jól példáz a Zenemű elemzés, a zene művészeti alkalmazása tantárgy öt féléven át, félévenként egy kredittel történő beillesztése, miközben ezzel párhuzamosan külön szerepel a Zenei alapismeretek és a Zenei alapismeretek is (egy-egy félévben, 2-2 kreditért). A zenei tartalmak így aránytalanul nagy hangsúlyt kapnak a rendezői szakirányon, részben irreleváns tartalommal, ráadásul elaprózott formában.

A képzési programban szereplő egyes tantárgyak felépítése és tartalmi elvárásai nincsenek összhangban a KKK-ban meghatározott kompetenciákkal és képzési céllal. Például a Művészet- és művelődéstörténet tantárgy tematikája két félév alatt igyekszik átfogni az ókortól egészen a posztmodernig terjedő művészeti és kultúrtörténeti ismeretanyagot, amely ebben a szerkezetben nemcsak pedagógiaiilag megvalósíthatatlan, hanem tartalmilag is nehezen indokolható, mivel különálló diszciplínák összevonásával törekszik erre. A tantárgyhoz rendelt szakirodalom mennyisége és mélysége reálisan nem elsajátítható az adott időkeretben, különösen egy gyakorlatorientált képzés keretein belül, ahol a hallgatók idejük és energiájuk jelentős részét gyakorlati feladatok megoldására fordítják.

A képzés tantárgyleírásai és a megadott szakirodalmak nem biztosítják a képzési cél elérését a képzési időn belül. Több tantárgyleírás nem tartalmazza világosan és következetesen azokat a kompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek lennének a képzési célok teljesítéséhez. Emellett a megadott szakirodalom sok esetben hiányos, elavult, vagy tematikailag nem releváns. Például a Film- és médiatörténet, műfajok című tantárgyhoz rendelt szakirodalomból teljes mértékben hiányoznak a műfajelméleti és műfajtörténeti alpművek. Ezzel szemben a tantárgyhoz olyan kevésbé indokolt irodalmi tételek kerültek be, mint Magyar Bálint magyar némafilm-története, illetve Margitvári Beja tanulmánya a közelpérfilmről, amelyek a tantárgy elsajátítandó ismeretanyagához korlátozottan illeszkednek.

A felhasznált szakirodalom általánosságban szerzői filmes irányultságú, a populáris filmkultúra és műfaji filmek kisebb hangsúllyal jelennek meg. Hasonlóan aránytalan szakirodalmi válogatás figyelhető meg a Mozgóképkalkuláció stíluskorszakai és irányzatai című tantárgy esetében is. Az átfogó stílustörténeti áttekintés helyett csupán kiragadott példák jelennek meg, például a hetvenes évek magyar filmjei vagy a rendszerváltás

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

időszakának intézményi folyamatai, míg az egyetemes filmtörténetet kizárólag a cseh új hullám képviseli.

A Forgatókönyvírás elmélete és gyakorlata tantárgyhoz rendelt egyik kötelező irodalomként megadott filmtörténeti monográfia (Forgatott könyvek – A magyar film és az irodalom kapcsolata 1945 és 1995 között) amely a témáját tekintve nem érinti sem a forgatókönyvírás elméleti, sem gyakorlati aspektusait. Szabó Gábor Filmes könyv című műve tizenegy tantárgyhoz is meg van jelölve szakirodalomként, ami aránytalan súlyozást jelent.

A gyakorlati képzés összhangban van a szak célkitűzéseivel, szervezetsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során megfelelő. Az elmélet-gyakorlat aránya megfelel a szak KKK-ban meghatározott orientációjának (gyakorlatorientált: 60-70 százalék). A megadott ismeretellenőrzési, értékelési módszerek megfelelőek.

A szakfelelős és egyben a film- és televízőrendezés szakirány felelőse az intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot adott, teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT) egyetemi docens. Több éves oktatói és kutatói tapasztalattal rendelkezik, szakmai kompetenciája, kutatási területe összhangban van a szak képzési programjával, e szakterületen igazolt szakmai gyakorlattal és teljesítménnyel rendelkezik, megfelel a szakfelelőssel és a szakirányfelelőssel szemben támasztott követelményeknek.

Az oktatói kör mozgóképes fókuszsa több ponton hiányos: színházi, zenei és technikai háttérű szakemberek szerepelnek filmes vagy elméleti kurzusok oktatóiként, holott ezek a területek speciális mozgóképes szaktudást igényelnének. Például a Film- és médiatörténet, műfajok tárgy oktatására olyan szakember lenne indokolt, aki kifejezetten ezen a szakterületen rendelkezik tudományos és oktatási tapasztalattal.

A képzés tárgyi feltételei rendelkezésre állnak; a korszerű infrastruktúra, beleértve a számítás- és oktatástechnikai felszereltséget, lehetővé teszi a szakon folyó alapképzés megvalósítását.

I.1.-I. 2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfeleltetése	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	nem felel meg
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	nem felel meg
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfeleltetése	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre	megfelel
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezetsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	megfelel
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	megfelel
II. A képzés személyi feltételei	
II. a A szakfelelős megfeleltetése	megfelel
II. b A szakirány felelős	megfelel
II.2. A szakon oktatók	
a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfeleltetése	nem felel meg
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése	nem felel meg
III. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei	megfelel

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások	megfelel
---	----------

Budapest, 2025. május 16.

Prof. Dr. Csépe Valéria
a MAB elnöke